

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การศึกษาค้นคว้า
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. กลุ่มตัวอย่างประชากร
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลบอร์ค และทฤษฎีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการทางจริยธรรม จากหนังสือวารสารทางจิตวิทยาการศึกษา และจริยธรรม ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
2. แบบสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม เกอะ คีไฟนิง อิชชูล์ เทสต์ (The Defining Issues Test) ฉบับภาษาอังกฤษของ เรสต์ (Rest) ซึ่งสร้างขึ้นในปี 1972 กับแบบสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม เกอะ คีไฟนิง อิชชูล์ เทสต์ ฉบับภาษาไทย ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย วณี ออมสิน , ศรีวรรณ เขียวสี , สุพัชร์ศรี ชุมทรัพย์ และ สุรณีย์ จุติดำรงพันธ์ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา และวิธีการวางให้คะแนนในการวิจัย

3. ศึกษาหลักสูตรสังคมศึกษา ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 หนังสือจริยธรรมในพระพุทธศาสนา หนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา เอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทางด้านจริยธรรม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย และสร้างแบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ

1. แบบสอบถามเหตุผลเชิงจริยธรรม เคอะ คีไฟนิง อิชชูส์ เทสต์ ของ เรสท์ ฉบับภาษาไทย ซึ่งแปลโดย วนี ออมสิน . ศรีวรรณา เขียวดี , สุพัชรศรี ชุมทรัพย์ และ สุรณีย์ จุติคำรังพันธ์ เมื่อพุทธศักราช 2522 มีค่าความตรงในการแปลเท่ากับ 0.768 และค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.65 ซึ่งคณะผู้แปลและเรียบเรียงได้เคยนำไปใช้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา ทั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคใต้ ของประเทศไทยมาแล้ว

แบบสอบถามเหตุผลเชิงจริยธรรม เคอะ คีไฟนิง อิชชูส์ เทสต์ ฉบับภาษาไทย แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอน ก. เป็นเรื่องราวสถานการณ์ที่เป็นปัญหาทางจริยธรรมเพื่อตอบคำถามแบบตรวจคำตอบ (Check list) ประกอบด้วยตารางประเมินค่าความสำคัญของเหตุผลต่อพฤติกรรม หรือความคิดในการตัดสินใจตามท้องเรื่อง มี 6 เรื่อง ซึ่งสร้างขึ้นตามขั้นการใช้เหตุผลตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ตอน ข. เป็นส่วนที่ให้ผู้ตอบจัดเรียงลำดับความสำคัญของเหตุผลที่ผู้ตอบได้ประเมินไว้แล้วในตอน ก. โดยจะเรียงลำดับให้ตรงหรือสอดคล้องกับเหตุผลที่นักเรียนประเมินค่าไว้แล้วในตอน ก. จำนวน 4 อันดับ ดังนี้ ข้อที่นักเรียนเห็นว่าสำคัญมากที่สุด

ให้จัดอยู่ในอันดับ 1 ข้อที่เห็นว่ามีควมสำคัญรองลงมาให้จัดไว้ในอันดับ 2, 3 และ 4 ตามลำดับ สำหรับการตรวจให้คะแนนจะให้คะแนนเฉพาะตอน ข. โดยข้อที่นักเรียนจัดไว้ในอันดับ 1 ให้คะแนนเป็น 4 และข้อที่นักเรียนจัดไว้ในอันดับ 2 ให้คะแนนเป็น 3 และข้ออื่น ๆ โดยเรียงตามอันดับและคะแนนลดหลั่นกันลงมา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมฉบับดังกล่าวมาทดลอง เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีการทดสอบซ้ำ (test - retest) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม จำนวน 40 คน โดยเว้นระยะเวลาการทดสอบห่างกัน 1 สัปดาห์ นำมาตรวจให้คะแนนตามคู่มือตรวจแบบสอบถามของเรสต์ (Manual for the Defining Issues Test) แล้วนำคะแนนชั้น P (Principle Morality score) จากการสอบทั้ง 2 ครั้ง มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) (Ferguson 1976 : 107) ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง เท่ากับ 0.62

2. แบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรสังคมศึกษา ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 หนังสือแบบเรียน หนังสือคู่มือครู ตลอดจนได้ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ ในการสร้างแบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์

2.2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดประสงค์ของรายวิชาเป็นหลักให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่วิชาสังคมศึกษา ส 402 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่วิชาประเทศของเรา ส 102 (บทที่ 25) วิชาเพื่อนบ้านของเรา ส 204 (บทที่ 23 และ 15)

วิชาโลกของเรา ส 306 (บทที่ 21 และบทที่ 27) ทั้งนี้ได้นำเนื้อหาทั้ง 3 เล่มของ
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มาตรวจสอบไม่ให้ซ้ำซ้อนกับวิชาสังคมศึกษา (ส 402) ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 ของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.3 นำจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ได้กำหนดขึ้นมาสร้างเป็นตารางตาม
ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่จำเป็น และสำคัญเพื่อเป็น
แนวทางในการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัย
ได้แบ่งผู้ทรงคุณวุฒิออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ท่าน และระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ท่าน โดยใช้หลักการตัดสินใจของ 2 ท่านจาก 3 ท่านในแต่ละกลุ่ม
เป็นเกณฑ์ตัดสินจุดประสงค์ที่สำคัญที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบต่อไป

2.4 นำจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ผ่านมาจากจากการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ
ทั้ง 2 กลุ่ม นำมาสร้างตารางกำหนดงานสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม
ในวิชาสังคมศึกษา

2.5 สร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา
เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบ
เดียว แบบสอบดังกล่าวสร้างตามตารางในข้อ 2.4 จำนวน 95 ข้อ

2.6 การทดลองแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคม
ศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

2.6.1 ทหาระดับความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของ
แบบสอบโดยนำแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
ไปทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาศม จำนวน 40 คน
เลือกเฉพาะข้อที่มีระดับความยากระหว่าง 0.20 - 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่
0.20 ขึ้นไป ได้ปรับปรุงแก้ไขคำถาม และตัวเลือกบางข้อ คัดข้อที่ต่ำกว่าเกณฑ์ออก
15 ข้อ คงเหลือ 80 ข้อ นำไปทดสอบอีกครั้งหนึ่งกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1
โรงเรียนบางปะกอกวิทยาศม จำนวน 40 คน คัดข้อที่ต่ำกว่าเกณฑ์ออกอีก 30 ข้อ คงเหลือ
50 ข้อ

2.6.2 ทาค่าความเที่ยง นำแบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ที่เหลือ 50 ข้อ
 ings ล่าวไปทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม จำนวน
 40 คน อีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตร K - R 20
 (Kuder - Richardson , Reliability) (ประคอง กรรณสูต 2525 : 46)
 ได้ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง เท่ากับ 0.90

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนทั้งหญิงและชายที่กำลังศึกษาอยู่
 ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ
 ศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเลือกตัวอย่างประชากรตามลำดับดังนี้

1. เลือกโรงเรียนโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random
 Sampling) จากโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา
 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 91 โรงเรียน โดยนำรายชื่อมาแยกประเภท
 โรงเรียนชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
 มีสัดส่วนที่เป็นประชากรเพศชาย และเพศหญิงใกล้เคียงกัน จากนั้นได้จับฉลากเพื่อให้ได้
 โรงเรียนชาย 4 โรงเรียน โรงเรียนหญิง 4 โรงเรียน และโรงเรียนสหศึกษา 5
 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 13 โรงเรียน

2. เลือกสุ่มตัวอย่างนักเรียน โดยใช้วิธีสุ่มแบบธรรมดา (Simple Random
 Sampling) โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน ซึ่งมีจำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ยตั้งแต่ 35 - 50
 คน รวมนักเรียนทั้งสิ้นประมาณ 480 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยได้ไปติดต่อด้วยตนเอง และขอนัดหมายวัน เวลา เพื่อทดสอบนักเรียน ผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการทดสอบและเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 10 กันยายน 2527 จนเสร็จสิ้นลงเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2527
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเหตุผลเชิงจริยธรรม และแบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา ไปทดสอบนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรด้วยตนเอง และได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการขอทดสอบให้นักเรียนทราบ พร้อมทั้งชี้แจงวิธีตอบแบบสอบถามให้นักเรียนเข้าใจก่อนลงมือตอบแบบสอบถามทุกครั้ง ซึ่งใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที
3. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา คัดเลือกเฉพาะฉบับสมบูรณ์ที่ได้คืนมา คือแบบสอบถามเหตุผลเชิงจริยธรรมจำนวน 437 ฉบับ และแบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษาจำนวน 453 ฉบับ
4. นำแบบสอบถามแต่ละชุดมาลงรหัสในช่องที่เตรียมไว้ในแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ค่าสถิติโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS'x ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS'x ของสถาบันคอมพิวเตอร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อคำนวณค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา